

Voordat je begint...

Voordat je begint aan de scriptie, het onderzoek en/of het stageverslag is het belangrijk dat je beschikt over de volgende documenten of informatie:

- De syllabus of ander document van jouw opleiding met daarin alle informatie over het afstudeertraject, inclusief de beoordelingseisen voor jouw scriptie;
- Het (goedgekeurde) plan van aanpak van jouw scriptie;
- Een (leeg) logboek.

Syllabus afstuderen

De meeste (hbo-)opleidingen bieden een syllabus aan waarin alle informatie staat over het afstudeertraject. Deze syllabus bevat veelal aanwijzingen over de wijze waarop je de scriptie moet opbouwen (structureisen), welke onderdelen de scriptie moet bevatten en de wijze waarop de scriptie wordt beoordeeld (de zgn. beoordelingseisen). Deze informatie is essentieel wanneer je begint aan de scriptie. Immers, zonder die eisen weet je vaak niet waar je moet beginnen of hoe je de scriptie moet opbouwen. De eisen bieden houvast tijdens het schrijven.

Plan van aanpak

Bijna elk scriptietraject begint met een plan van aanpak, waarin je - verrassend - een plan maakt voor de wijze waarop je het onderzoek gaat aanpakken en wat je precies gaat onderzoeken. Een goed plan van aanpak (verder: PvA) kun je nagenoeg een-op-een kopiëren naar de scriptie. Besteed daarom tijd en zorg aan het PvA zodat je een groot deel van het voorwerk voor de scriptie al hebt gedaan.

Ook al hoef je geen PvA te maken, dan kun je alsnog overwegen om dat wel te doen. Het PvA biedt namelijk houvast voor het schrijven van de scriptie en zorgt ervoor dat je jouw ideeën goed kunt structureren.

Onderdelen plan van aanpak

Een PvA bestaat - meestal - uit de volgende hoofdstukken of onderdelen:

- Titelblad/voorblad
- Inhoudsopgave
- Inleiding (incl. probleemschets, aanleiding, doelstelling, probleemstelling, deelvragen, eindresultaat, beschrijving opdrachtgever)
- Randvoorwaarden, afbakening
- Onderzoeksmethode(n) (incl. validiteit en betrouwbaarheid)
- Theoretisch kader/theoretische verkenning (incl. conceptueel model indien nodig)
- Hoofdstukindeling scriptie (de 'inhoudsopgave' van de scriptie)
- Planning/tijdschema onderzoek en scriptie
- (Voorlopige) Literatuurlijst/Bronvermelding

Bovenstaande onderdelen zijn - op de planning na - te vinden in deze handleiding (zie de inhoudsopgave). De onderdelen die je wel of niet moet opnemen in het PvA zouden in de syllabus van de opleiding moeten staan. Staan die er niet in, kijk dan ook op de intranetsite van de opleiding en/of vraag jouw begeleider naar de (inhoudelijke) eisen van het PvA.

Het kan handig zijn om twee PvA's te maken, één voor de opleiding die volledig aan de eisen voldoet en één voor de opdrachtgever (indien je het onderzoek uitvoert voor een opdrachtgever). Wanneer je een commerciële opdrachtgever hebt, dan heeft deze vaak geen tijd of zin om een PvA van 20 pagina's te lezen. Hierdoor kan het verstandig zijn om voor de opdrachtgever een verkort PvA op te stellen van maximaal 2 pagina's waarin de kern van het onderzoek is weergegeven (doelstelling, probleemstelling, eindresultaat, randvoorwaarden en afbakening). Het gehele PvA dat je inlevert bij jouw begeleider van de opleiding kun je dan opnemen als bijlage.

Planning

Maak een planning per fase van het onderzoek, dus het PvA, het literatuuronderzoek, de interviews, het schrijven, etc. Neem de planning zo ruim mogelijk en wees realistisch. Houd altijd rekening met uitloop van het onderzoeksproces; m.n. de afrondingsfase kan wel eens langer duren dan je in eerste instantie denkt of plant. Zorg er daarom voor dat het eerste concept ongeveer twee weken voor de inleverdatum klaar is. Dan heb je nog voldoende tijd voor eventuele redactie en nalezen door de opdrachtgever.

Van PvA naar scriptie

Grote delen van het PvA zoals de inleiding, de onderzoeksmethode(n), het theoretisch kader en de literatuurlijst kun je eenvoudig overnemen in de scriptie. Wellicht moet je een en ander aanpassen voor de structuur of vanwege het maximumaantal pagina's, maar de meeste informatie kun je een op een overnemen:

Inleiding PvA	→	Inleiding scriptie
Onderzoeksmethode PvA	→	Onderzoeksmethode scriptie
Theoretisch kader	→	Theoretisch kader scriptie
Literatuurlijst	→	Literatuurlijst scriptie

Wanneer je vervolgens begint met het schrijven van de scriptie, dan kun je de bovengenoemde drie onderdelen verder uitwerken om vervolgens het onderzoek uit te voeren, de onderzoeksresultaten te analyseren en de conclusie op te stellen. En uiteraard alles opschrijven! Hoe je dat het beste aan kan pakken, kun je vinden in deze handleiding. **Let op**, gebruik deze onderdelen wanneer het PvA is goedgekeurd.

N.B.

*Het plan van aanpak is een **PLAN**. Je stelt het plan voorafgaand aan het onderzoeksproces op; het is nog geen scriptie. De theorie hoeft bijvoorbeeld dus nog geen volledig theoretisch kader te zijn. Kijk goed naar de kernbegrippen en de meest voorkomende theorieën over het onderwerp.*

Gedurende het onderzoek kan blijken dat het onderzoek iets anders verloopt dan je eerst van plan was. Dat hoeft niet per se negatief te zijn; het kan juist ook een verbetering van

het onderzoek zijn. Let er echter wel op dat je de doelstelling én de probleemstelling niet uit het oog verliest! Immers, wanneer deze zijn goedgekeurd, dan kun je daar niet meer van afwijken.

Logboek

Het logboek is alleen relevant wanneer je een reflectieverslag, een evaluatie of logboek moet inleveren aan het einde van het afstudeertraject of jouw stage. Pak hier gewoon een schrift voor of begin een leeg document op de pc of laptop, wat voor jou het handigst is.

Houd het logboek per dag of per week bij, wat je zelf het prettigst vindt. Moet je veel details vastleggen (bijvoorbeeld i.v.m. een reflectie volgens de STARR-methodiek) en deze aan het einde van de afstudeerperiode overleggen, dan kan het handig zijn om per dag bij te houden wat je hebt gedaan en hoe je aan jouw competenties hebt gewerkt.

Indien noodzakelijk voor het afstuderen:

Begin nu al met het bijhouden van het logboek!